

2026 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

САЙНШАНД САЛХИН ПАРК ТӨСӨЛ

Улаанбаатар хот 2026 он

Зөвшөөрч, хэрэгжүүлэх үүрэг хүлээсэн:

“Сайншанд Салхин Парк” ХХК-ийн Гүйцэтгэх Захирал

Э.МЯГМАРДОРЖ

САЙНШАНД САЛХИН ПАРК ТӨСЛИЙН 2026 ОНЫ ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

/АЖ АХУЙН НЭГЖИЙН РЕГИСТРИЙН ДУГААР: 5286301/

Боловсруулсан:

ХАББОХ мэргэжилтэн

Э.ГАЛМАНДАХ

ОРШИЛ.....	4
1. ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА.....	5
1.1. Төсөл хэрэгжүүлэгчийн мэдээлэл.....	5
1.2 Төслийн байршил.....	5
1.3 Төслийн хүчин чадал.....	6
1.3.1 Салхин сэнс суурилуулагдсан байдал.	7
1.3.2 Дэд станцын хүчин чадал.	7
1.4 Төслийн дотоод зам.....	9
1.5 Хуулийн этгээд, төслийн тухай товч мэдээлэл.....	10
2 ТӨСӨЛ ХЭРЭГЖҮҮЛЖ БУЙ ОРОН НУТГИЙН, НИЙГЭМ-ЭДИЙН ЗАСГИЙН ТӨЛӨВ БАЙДАЛ.....	12
3 ТӨСЛИЙН ГОЛ БА БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛӨЛ.....	13
3.1. Агаар мандалд үзүүлэх нөлөөлөл.....	13
3.2. Хөрсөн бүрхэвчинд үзүүлэх нөлөөлөл.....	13
3.4. Ургамлын нөмрөгт үзүүлэх нөлөөлөл.....	13
3.5. Амьтны аймагт үзүүлэх нөлөөлөл.....	13
3.6. Түүх соёлын дурсгалт зүйлд үзүүлэх нөлөөлөл.....	14
3.7. Тусгай хамгаалалттай газар нутагт үзүүлэх нөлөө, үнэлгээ.....	14
3.8. Нийгэм-эдийн засагт үзүүлэх нөлөөлөл.....	14
4. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө – 2025.....	16
4.1. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний зорилго, хамрах хүрээ.....	16
4.1.1. Зорилго, зорилт.....	16
4.1.2. Хамрах хүрээ.....	16
4.1.3. Төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх зарчим.....	16
4.1.4. Төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх хугацаа, төсөв.....	16
4.2. Байгаль хамгаалах сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө.....	16
4.3. Ногоон байгууламжийн төлөвлөгөө.....	21
4.4. Биологийн олон янз байдлыг дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө.....	21
4.6. Түүх, соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө.....	21
4.8. Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө.....	21
4.9. Химийн бодисын эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө.....	22
4.10. Удирдлага-зохион байгуулалтын арга хэмжээний төлөвлөгөө.....	23
4.11. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг тайлагнах арга хэмжээний төлөвлөгөө.....	25
5. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨР.....	21
5.1. Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн зардал.....	23
АШИГЛАСАН МАТЕРИАЛ.....	25

ОРШИЛ

Байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөг Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай Монгол Улсын хууль, БОНХАЖЯ-наас 2014 оны 10 дүгээр сард гарсан ерөнхий үнэлгээний дүгнэлтэд заасан шаардлагын дагуу байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг “Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай” Монгол Улсын хууль, дүрэм журамд нийцүүлэн боловсруулан ажиллаж, 2025 онд хийгдсэн Байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээний тайланд өгсөн сөрөг нөлөөлөл, зөвлөмж хэрэгжүүлэх ажил зэргийг үндэс болгож, БОАЖСайдын тушаал 2019 оны А/618 тоот “Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө боловсруулах, хянан батлах, биелэлт хэрэгжилтийг тайлагнах журам”-ын дагуу 2025 оны тухай жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг төлөвлөн ажиллаж байна.

Энэхүү менежментийн төлөвлөгөөнд тухайн жилийн үйл ажиллагаанаас байгаль орчинд учруулах сөрөг нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх, түүнийг бууруулах, арилгах арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд зайлшгүй хийж гүйцэтгэх ажил, шаардагдах зардлыг тооцож, оруулсан.

Төслийн үйл ажиллагаанаас байгаль орчинд учруулах сөрөг нөлөөллийг тухай бүр илрүүлэх, түүнийг бууруулах, арилгах зорилгоор зайлшгүй хянаж байх үзүүлэлтүүд, хяналт-шинжилгээ хийх хуваарь, давтамж, сорьц дээж авах цэгийн байршил, баримтлах стандарт, түүнийг тодорхойлох арга аргачлал, шаардагдах зардлыг тооцож, орчны хяналт-шинжилгээний хөтөлбөрийг боловсруулав.

Төслийг хэрэгжүүлэхэд баримтлан ажиллах орчны хяналт-шинжилгээний хөтөлбөр нь төсөл хэрэгжих нутгийн байгалийн болон нийгмийн үнэт зүйлсийг хамгаалах, төслийн сөрөг нөлөөллийг бууруулах үйл ажиллагаа ямар үр дүнтэй байгааг илтгэх, цаашид авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний үндэслэлийг боловсруулах, хяналтын байгууллагад бодитой мэдээлэл өгөх зорилготой юм.

Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн тайлан нь тухайн жилийн хяналт-шинжилгээний үр дүнд үндэслэхийн зэрэгцээ төрийн захиргааны төв болон холбогдох хяналтын байцаагч нар, ард иргэдээс тавьсан шаардлага, санал хүсэлтийг хэрхэн хангасныг авч үзнэ. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийг жил бүр засаг захиргааны байгууллага, оршин суугчдад танилцуулан хэлэлцүүлж, тухайн оны 12 дугаар сарын 01-ний дотор хамгаална.

Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө нь:

1. Байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөө
2. Орчны хяналт-шинжилгээний хөтөлбөрөөс бүрдэнэ.

Хүснэгт 1.1. БОМТ-ыг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний нийт зардал

№	Хэрэгжүүлэх арга хэмжээ	Нийт зардал /мян.төг/
Байгаль хамгаалах төлөвлөгөөний хүрээнд хийгдэх ажлын багц		
1	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө	1,200.0
2	Орчны тохижилт нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө	10,050.0
3	Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө	2,400.0
4	Осол эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө	2,200.0
5	Олон нийтэд тайлагнах хуваарийн төлөвлөгөө	-
6	Удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө	2,750.0
7	Нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох арга хэмжээний төлөвлөгөө	-
8	Түүх, соёлын өвийг хамгаалах төлөвлөгөө	-
9	Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр	9,400.0
Нийт зардал		28,000

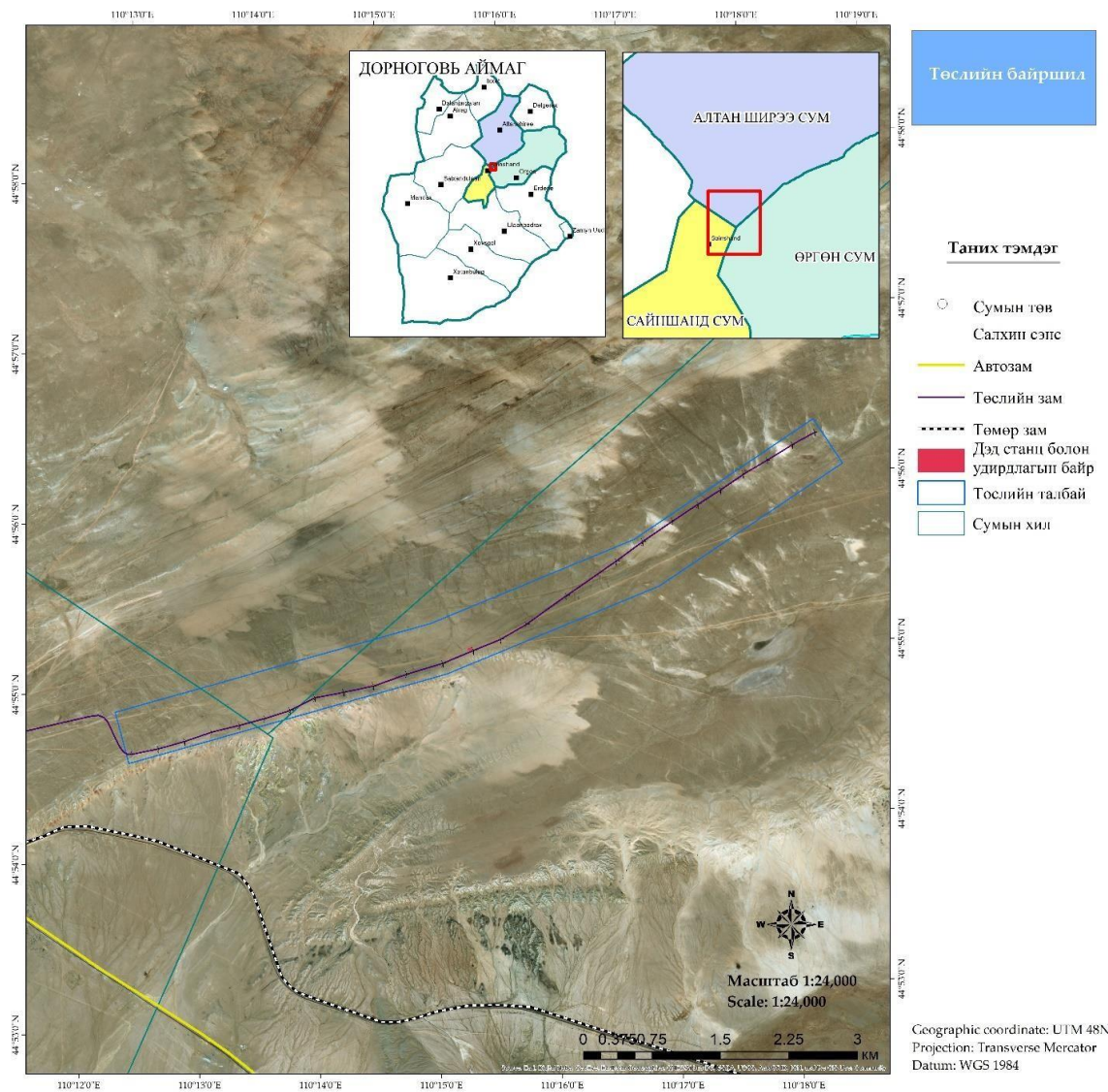
1. ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

1.1. Төсөл хэрэгжүүлэгчийн мэдээлэл

Төслийн нэр:	Сайншанд Салхин парк
Төсөл хэрэгжүүлэгч:	“Сайншанд салхин парк” ХХК
Улсын бүртгэлийн дугаар:	9019077051
Регистрийн дугаар:	528601
Төсөл хэрэгжүүлэгчийн хаяг:	Хан-Уул дүүрэг, 18-р хороо, Нийслэл хүрээ өргөн чөлөө гудамж, Акоюа тауэр-54/б 404 тоот, Улаанбаатар хот 17013, Монгол улс Утас: +976075050055
Төсөл хэрэгжих нутаг дэвсгэр, байршил:	Дорноговь аймгийн Сайншанд, Өргөн, Алтанширээ сумдын нутаг

1.2 Төслийн байршил

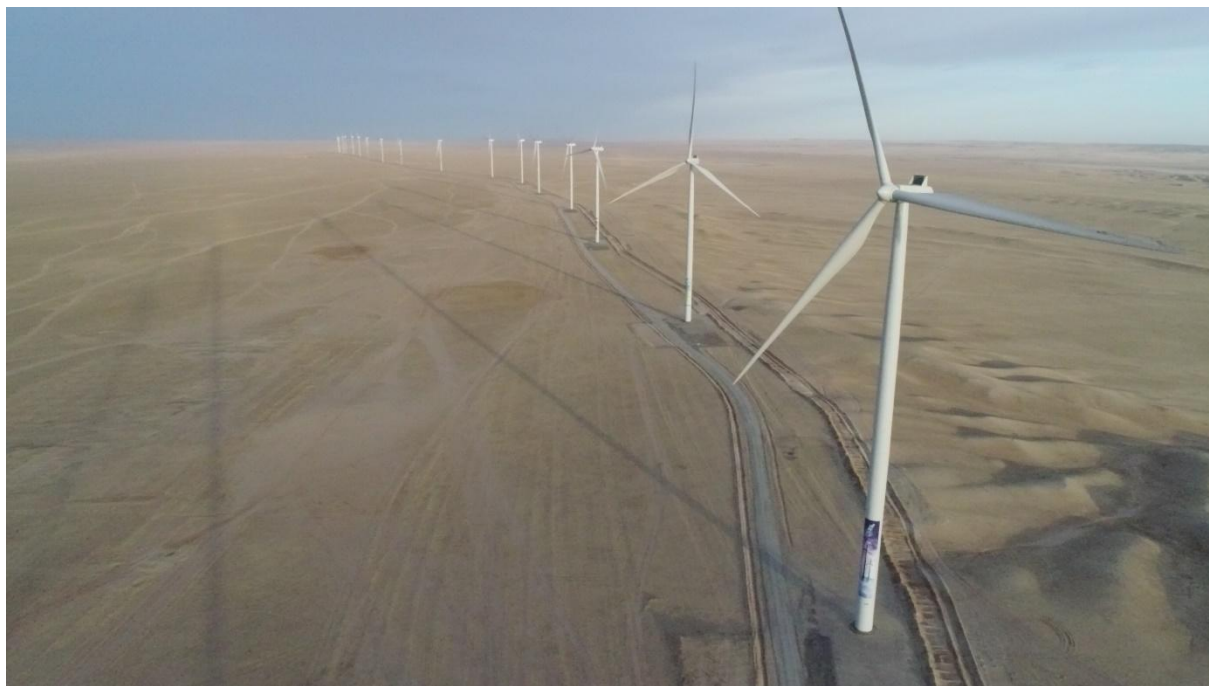
Сайншанд салхин парк төслийн талбай нь далайн түвшнээс дээш 1005 м өндөр, Улаан толгойн хөндий хэмээх газарт Улаанбаатар хотоос зүүн урагш 460 км, Замын - Үүд дэх хилийн боомтоос баруун хойд зүгт 232 км, Сайншанд сумын төвөөс зүүн урагш 5 км зайд оршино. Салхин турбиныг Сайншанд хотын зүүн урд Улаантолгойн хөндий Хэцүү цавийн хуурай сайр бүхий ухаа толгодын ар нуруу тэгшивтэр өндөрлөг хэсэгт баруунаас зүүн хүртэл цуваа маягаар байрласан.

Зураг 1.1. Төсөл хэрэгжих газрын байршил. /Google Earth/

Зураг 1.2. Төслийн талбай

Зураг 1.3. Салхин турбин генератор

1.3 Төслийн хүчин чадал

Сайншанд салхин парк нь жилд 107.3 мянга гаруй айл өрхийн цахилгаан хэрэглээг хангах цэвэр эрчим хүчийг салхины хүчээр үйлдвэрлэснээр дулааны цахилгаан эрчим хүчний үйлдвэрлэлээс бий болох 222.64 мян.тн CO_2 -ын ялгаруулалтыг бууруулах, 78572 тонн нүүрсний

хэрэглээг хэмнэхээр тооцоологдсон. Төслийн хүчин чадлыг хүснэгт 1.2-т тоймлон үзүүлэв.

Хүснэгт 1.2. Төслийн хүчин чадлын тойм үзүүлэлтүүд

№	Техникийн үзүүлэлт	Тоон утга
1	Салхин сэнсний төрөл	Дани улсын Vestas V110-2.2MW
2	Салхин сэнсний хүчин чадал	2.2 МВт
3	Сэнсний диаметр	110 м
4	Сэнсний булын өндөр	95 м
5	Суурийн диаметр	17.9 м
6	Суурийн өндөр	2.76 м
7	Салхин сэнсний хоорондын зай, тоо ширхэг	Хоорондоо 305-340 м зайтай 25 ш
8	Сэнсний цахилгаан дамжуулах шугамыг газар доогуур явуулах талбайн хэмжээ, урт	$9000 \text{ м} * 0.75 \text{ м} = 6750 \text{ м}^2$

1.3.1 Салхин сэнс суурилуулагдсан байдал.

25 ш салхин турбин хоорондоо 305-340 м зайтай байрласан. Ашиглалтын үед турбиныг хянах, засварлах зорилгоор 4 м өргөн, 8 км урт сайжруулсан шороон зам тавигдсан. Төслийн үндсэн барилга байгууламж болох дэд станц, удирдлагын байр нь нийт 6695.0 м² талбайтай.

1.3.2 Дэд станцын хүчин чадал.

Дэд станц. Дэд станцын эзлэх талбай нь 6695.0 м² бөгөөд энд багаж төхөөрөмж, цахилгаан хэрэгслүүд болон шаардлагатай гадна байгууламжууд байгуулсан. Гадна байгууламжид үндсэн трансформатор, 110 кВ-ийн хуваарилах тоног, төхөөрөмж, 110 кВ-ийн тусгаарлагч, ГТ, ХТ болон аянга зайлуулагч, гэрэлтүүлэгч шугамууд, газардуулагч, ослын нөхцөлд ажиллах зориулалттай дизель генератор зэрэг багтаж байгаа. Цахилгааны барилга нь 35кВ-ийн хуваарилах төхөөрөмжийн өрөө, релений тоног төхөөрөмжийн өрөө, SVG төхөөрөмжийн өрөө болон батарей байгууламжийн өрөөнөөс бүрдэнэ. Осол аваарын болон засварын үед нэмэлт цахилгааны эх үүсвэр хэрэгтэй тул ослын нөхцөлд ажиллах зориулалттай дизель генераторыг дэд станцын хашаанд суурилуулсан.

Зураг 1.4 35/110 кВ хуваарилах байгууламж

Зураг 1.5. Удирдлагын байр

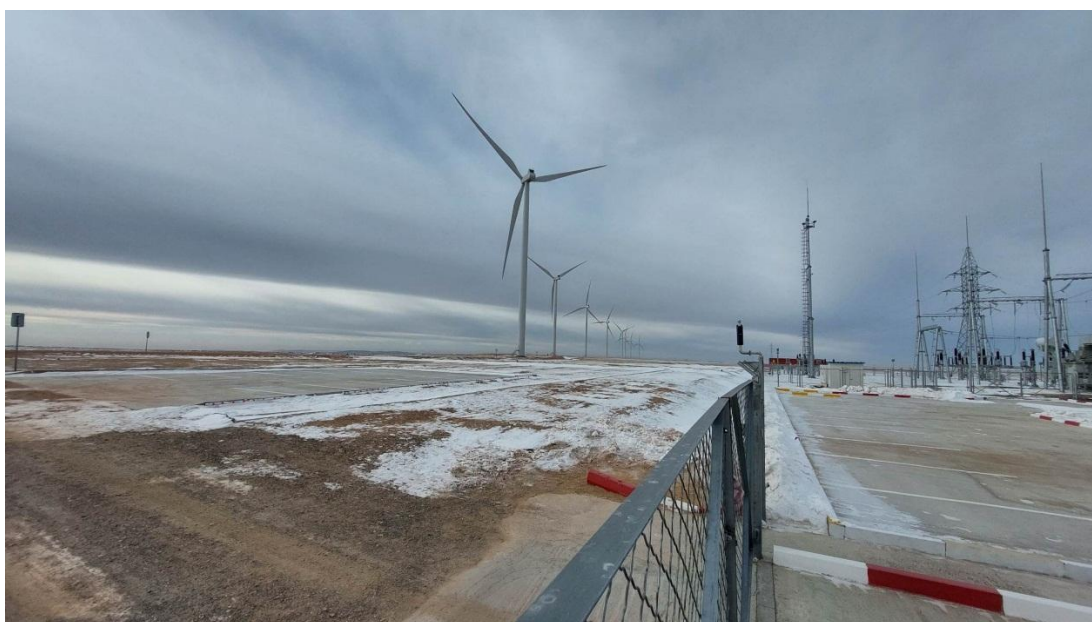

Зураг 1.6. Галын сарай

Удирдлагын байр. Дэд станцаас 10 м зайд удирдлагын оффисын байрыг байгуулсан. Дэд станцын барилгын талбайн хэмжээ 342.3 м², гадуураа хашаагаар хамгаалагдсан нэг давхар байшин байх ба тэнд оффис, хурлын танхим, ээлжийн ажилчдын удирдлагын хяналтын өрөө, 00-ын өрөө болон гал тогоо байрлана. Мөн ажилчдын усанд орох өрөө, дотор агуулах, жижиг засварын өрөө, граш зэргийг нэмэлт байдлаар зохион байгуулсан. Хашааны дотор болон гадна талд автомашины зогсоолыг бетонон хучилттай хийж шийдвэрлэсэн байгаа.

Зураг 1.7. Гамшиг ослын үед цугларах талбай, тэмдэг тэмдэглэгээ

Зураг 1.8. Удирдлагын байрны гадна болон дотор зогсоол

1.4 Төслийн дотоод зам

Дотоод замыг төслийн хэрэгжилтийн хугацаанд салхин паркийн тоног төхөөрөмжүүдийг ажиллуулах, тэдгээрт засвар үйлчилгээ хийх зорилгоор СТГ болон дэд станцуудын хооронд зорчиход ашиглана. Төслийн дотоод зам нь нийт 10.9 км урт юм 2024 онд урсгал засвар хийж замыг сайжруулсан.

1.5 Хуулийн этгээд, төслийн тухай товч мэдээлэл

Хүснэгт 1.3.1 Төслийн хуулийн этгээд, төслийн товч танилцуулга

д/д	Мэдээллийн төрөл	Мэдээлэл оруулах багана
1.1	1.Төсөл хэрэгжүүлэгч аж ахуй нэгжийн нэр	Сайншанд салхин парк ХХК
	2. Аж ахуй нэгжийн улсын бүртгэлийн дугаар	5286301
	3.Аж ахуй нэгжийн үйл ажиллагааны чиглэл	Цахилгаан эрчим хүч үйлдвэрлэх
	4.Аж ахуй нэгжийн харьяаллын хаяг	Хан-Уул дүүрэг, 18-р хороо, Нийслэл хүрээ өргөн чөлөө гудамж, Акояа тауэр-54/б 404 тоот, Улаанбаатар хот 17013, Монгол улс
	5.Захирлын нэр, утас цахим шуудангийн хаяг	Э.Мягмардорж, 95119681, myagmardorj.e@sainshandwindpark.mn
	Холбогдох мэргэжилтний нэр, утас, цахим хаяг	Э.Галмандах, 91112975 galmandakh.enkhbayar@sainshandwindpark.mn
	1.Төслийн нэр	Сайншанд салхин парк
	2.Төслийн харьяаллын байршил	Сайншанд морь барианы газраас урагш, Улаан толгой
	3.Төслийн ангилал а. Нүүрс, алт, жонш, төмрийн хүдэр б. Ил уурхай, далд уурхай, шороон орд в. Баяжуулах үйлдвэр	Хамааралгүй
1.2	4.Төсөл эхэлсэн огноо	2014 он
	5.Төсөл хэрэгжих хугацаа	25 жил
	6.Уул уурхайн хаалт эхлэх огноо	Хамааралгүй
	7.Хаалтын дараах зориулалт	Хамааралгүй
	8.ТЭЗҮ баталсан огноо	2011 он
	9.Урьд оны бүтээгдэхүүний нийт хэмжээ /дундаж/	181.6 сая кВт.цаг
	10.Ажилчдын тоо	21
	11.Тухайн жилийн ажлын ерөнхий төлөвлөгөө	28,000.0 мянган төг зарцуулна
	12.Тухайн төсөлд хамаарах дэд бүтэц	Авто зам
	• Замын урт,эхлэл төгсгөлийн цэг, чиглэл	10.9 км СТГ-ын дагуу
	• Шатахуун түгээгүүрийн тоо	Хамааралгүй
	• Шатахууны агууламжийн хэмжээ	Хамааралгүй

Хүснэгт 1.3.2 Химийн бодис, хог хаягдлын менежментийн товч танилцуулга

№	Мэдээллийн төрөл	Мэдээлэл оруулах хэсэг
3.1	Тухайн жилд ашиглах химийн бодисын нэр хэмжээ /хэмжих нэгж/	<i>Сайншанд Салхин Парк ХХК нь химийн бодис ашигладаггүй ба доорх химийн бодисыг засвар үйлчилгээний гэрээт компани Вестас Монголиа ХХК ашиглана.</i> Тухайн жилд ашиглах химийн бодисын нэр хэмжээ Тос тосолгооны материал – 707л Цэвэрлэгээний шингэн – 50л Хөргөлтийн шингэн – 140л Гидрийн тос – 560л Зэв арилгагч - 85л Азотын хий - 280кг
	Химийн бодисын эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө Урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ Эрсдэлийн үед авах арга хэмжээ Учруулсан хор уршгийг зайлуулах, бууруулах арга хэмжээ Хохирлын нөхөн төлбөрийг тооцох арга хэмжээ	Химийн бодисын эрсдэлийн менежмент Химийн бодисыг хадгалах, ашиглах журам Химийн бодисын асгаралт хянах журам Ослын үед хариу арга хэмжээ авах менежментийн төлөвлөгөө Монгол улсын хууль дүрмийн дагуу
3.2	1. Шатах тослох материалын нэр төрөл, хэмжээ /хэмжих нэгж/ агуулах байгаа эсэх 2.Тэслэх дэлбэлэх материалын нэр төрөл, хэмжээ /хэмжих нэгж/ агуулах байгаа эсэх	Шатах тослох материалын агуулахтай Трансформаторын тос – 1,000 л
3.3	1. Тухайн жилийн хог хаягдлын жилийн дундаж хэмжээ /хэмжих нэгж/ Ахуйн хог хаягдал /Хатуу, шингэн/ Үйлдвэрийн хог хаягдал /Хатуу шингэн/ Аюултай хог хаягдал	Хог хаягдлын жилийн дундаж хэмжээ Ахуйн хатуу – 14 тн Ахуйн шингэн – 205 тн Аюултай – 310 кг
	Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх тухайн жилийн арга хэмжээний төсөв	Хог хаягдал зөөвөрлөх жилд зарцуулах зардал 2,400.0 мянган төгрөг

2 ТӨСӨЛ ХЭРЭГЖҮҮЛЖ БУЙ ОРОН НУТГИЙН, НИЙГЭМ-ЭДИЙН ЗАСГИЙН ТӨЛӨВ БАЙДАЛ

Зураг 2.1. Төсөл хэрэгжиж буй аймгийн нийгэм эдийн засгийн тоон мэдээлэл

Зураг 2.2. . Төсөл хэрэгжиж буй аймгийн мэдээлэл

3 ТӨСЛИЙН ГОЛ БА БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛӨЛ

3.1. Агаар мандалд үзүүлэх нөлөөлөл

Салхин турбин нь шатах түлш хэрэглэхгүйгээр механик эргэлтээр цахилгаан эрчим хүч үйлдвэрлэдэг учраас CO₂ (хүлэмжийн хий), PM₁₀, PM_{2.5} (тоосонцор), NO_x (азотын исэл), SO₂ (хүхэрлэг хий), VOC (дэгдэмхий органик нэгдэл) зэрэг **агаарын бохирдуулагч бодисууд** ялгаруулдаггүй бөгөөд жишээлбэл 1 МВт хүчин чадалтай салхин турбин нь Монгол орны нөхцөлд (CF=30%) жилд дунджаар 2628 MWh цахилгаан үйлдвэрлэх боломжтой бөгөөд энэ нь нүүрсээр ажилладаг дулааны цахилгаан станцын үйлдвэрлэлийг орлосон тохиолдолд жилд ~2365 тонн CO₂ ялгарлыг бууруулах боломжтой.

Сайншанд салхин парк төслийн үед агаар орчинд үзүүлэх гол нөлөөлөл нь дараах эх үүсвэр (үйл ажиллагаа)-ээс хамаарч байна. Үүнд:

- Машин механизм, тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөн, ажилчдын хөл хөдөлгөөнөөр үүсэх агаарын тоосжилт
- Салхин парк төслийн талбайд ажиллаж буй тээврийн хэрэгсэл, засвар үйлчилгээний үед машин механизмын хөдөлгүүрийн шаталтаас агаарт бохирдуулагч бодисууд үүсэх
- Төслийн болон ойролцоох зам дагуу зорчих тээврийн хэрэгслийн хөдөлгүүрээс үүсэх дуу чимээний нөлөөлөл үзүүлэх
- 10.9 км урт төслийн дотоод сайжруулсан замаас үүсэх тоосжилт
- Салхин турбин нь эргэлдэх үедээ бага давтамжийн дуу чимээ
- Хатуу хог хаягдлын задралаас агаарт бохирдуулагч бодис тархах зэрэг болно.

3.2. Хөрсөн бүрхэвчинд үзүүлэх нөлөөлөл

Сайншанд сумын хатуу хучилттай засмал замаас салаад 10.9 км урт төслийн дотоод сайжруулсан замаар салхин сэнс болон удирдлагын байранд хүрдэг.

Төслийн үйл ажиллагаагаар ажилчдын болон, төслийн талбайд ажиллаж буй тээврийн хэрэгсэл, засвар үйлчилгээний үед ашиглах дотоод тээврийн хэрэгсэл зэргээс эдэлбэр газар болон түүний ойролцоох хөрс, ургамалд шууд нөлөөлнө.

Энэ нь зам талбайн тэмдэг тэмдэгжүүлэлт хангалтгүй, тээврийн хэрэгсэл тогтсон нэг замаар зорчоогүй зэргээс олон салаа шороон зам үүсэж, тухайн орчны өнгөн хөрс дарагдах, элэгдэл, эвдрэлд орох, ургамлан бүрхэвч талхлагдах зэрэг сөрөг нөлөөлөл учирч болзошгүй болно.

3.3. Гадаргын болон газрын доор усанд үзүүлэх нөлөөлөл

Төсөл хэрэгжих талбайн нь ус зүйн сүлжээгээр Төв Азийн гадагш урсацгүй ай сав, Умард говийн гүвээт – Халхын дундад тал сав газарт хамаарагдана. Төслийн талбайн ойр орчимд томоохон хэмжээний гадаргын урсац байхгүй боловч 2 жилийн өмнөөс салхин турбинаас 2.4 км-ын урд тогтоол нуур үүссэн нь мониторингийн судалгаагаар илэрсэн байна. Төслийн талбайд ашиглагдах ундны ус, хэрэглээний усаа гэрээт байгууллагуудаар зөөвөрлүүлэн ашигладаг.

3.4. Ургамлын нөмрөгт үзүүлэх нөлөөлөл

Салхин цахилгаан станцын талбайд 2025 оны судалгааны явцад арви, бүрхэц, тархах талбайн хэмжээ сайн байна. Харин салхин сэнсний дагуух сайжруулсан шороон замаас салаалсан олон салаа замын ургамлан нөмрөг талхлагдаж, нөлөөлөлд өртөх талбай ихэссээр байгаа төлөв ажиглагдсан болно. Төслөөс ургамлан нөмрөгт үзүүлэх 3 нөлөөлөл байгаагийн 33.3 хувь нь бага, 66.7 хувь нь дунд зэргийн эрчимтэй байна. Ургамалд үзүүлэх сөрөг нөлөө нь тодорхой зүйл ургамал устаж үгүй болох хүртэл сүйрлийн түвшний сөрөг нөлөө үзүүлэхгүй.

3.5. Амьтны аймагт үзүүлэх нөлөөлөл

Амьтдад үзүүлэх сөрөг нөлөөллүүдээс бага -3, дунд-1 байгаа нь сөрөг нөлөөлөл “Бага”, эерэг нөлөөлөл “Их” зэрэг тодорхойлж байгаа тул амьтны аймагт Дорноговь аймгийн Сайншанд сумын нутагт байрлах “Сайншанд салхин парк” төслийн талбайн амьтны аймгийн нөлөөллийн зэргийг сөрөг нөлөөлөл “Бага-Дунд” хэмжээтэй гэж дүгнэж байна. Цаашид үүсэх сөрөг нөлөөллийг багасгах арга хэмжээ авч төслийг хэрэгжүүлсэн тохиолдолд сөрөг нөлөөлөлгүй болно гэж дүгнэж байна.

3.6. Түүх соёлын дурсгалт зүйлд үзүүлэх нөлөөлөл

Сайншанд Салхин Парк төслийн талбай болох Дорноговь аймгийн Сайншанд, Өргөн, Алтан ширээ сумдын нутагт орших Үзүүр уулын Хэцүү цав “Бага завилаа” хэмээх газарт археологийн тандалт судалгаа хийсэн бөгөөд тус судалгаагаар төсөл хэрэгжих газарт болон нөлөөллийн бүсэд түүх соёлын өв, археологийн дурсгал, хэрэглэгдэхүүн олдоогүй. Хэрэв цаашид үйл ажиллагаа явуулах үед аливаа олдвор илэрсэн тохиолдолд барилгын ажлыг түр зогсоож, хамгаалалтад авч, мэргэжлийн байгууллагад хандан шаардлагатай арга хэмжээг авна.

3.7. Тусгай хамгаалалттай газар нутагт үзүүлэх нөлөө, үнэлгээ

Төсөл хэрэгжих талбайд түүх соёлын дурсгалт зүйл, археологи, палеонтологийн ховор олдворын зүйл байхгүй бөгөөд тусгай хамгаалалттай газар нутагт явагдахгүй учир төслөөс ямар нэгэн нөлөөлөлгүй болно. Хэрвээ түүх, соёл, археологийн олдвор илэрвэл холбогдох засаг захиргааны байгууллагад мэдэгдэх хэрэгтэй. Тусгай хамгаалалттай газар нутагт явагдахгүй учир төслөөс ямар нэгэн нөлөөлөлгүй болно.

3.8. Нийгэм-эдийн засагт үзүүлэх нөлөөлөл

Төслөөс үүдэн гарах нийгмийн эерэг нөлөөлөл дараах байдалтай байна. Үүнд:

- Сая орчим шоо метр цэвэр ус хэмнэж байна.
- 50 мянга гаруй тонн нүүрс хэмнэж байна.
- Төвийн бүсийн системийн цахилгаан хангамжийг нэмэгдүүлэхэд хувь нэмэр оруулж байна.
- Чойр-Айраг-Сайншанд-Замын Үүд чиглэлийн бүс нутгийн цэвэр эрчим хүчний эх үүсвэрийг нэмэгдүүлсэн.
- Жилд 100 мянга гаруй айл өрхийн цахилгаан хэрэглээтэй тэнцэх ногоон эрчим хүч үйлдвэрлэж байна..
- Жилд 210 сая кВт/ц цэвэр эрчим хүчийг төвийн бүсийн сүлжээнд нийлүүлэх боломжтой.
- Цахилгаан эрчим хүчний үйлдвэрлэлээс бий болгох 200 гаруй мянган тонн хүлэмжийн хийг агаар мандалд ялгарахаас сэргийлж байна.

Хүснэгт 3.1.Төслөөс орон нутгийн нийгэм-эдийн засагт үзүүлэх нөлөөлөл

№	Нөлөөлөл	Нөлөөллийн төлөв		Нөлөөллийн эрчим		
		Эерэг	Сөрөг	Нөлөөгүй буюу бага	Дунд	Хүчтэй
Айл өрхөд үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл						
1	Төслийн үйл ажиллагаанаас төслийн нөлөөллийн бүсийн оршин суугчдад үзүүлэх нөлөөлөл		х		х	
Ажилчдын эрүүл мэндэд үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл						
2	Үйл ажиллагаандаа дагаж мөрдөх хөдөлмөр хамгааллын дүрэм журмыг тогтоох	х			х	
3	Цахилгаан эрчим хүчний үйлдвэрлэлээс үүсэх хүлэмжийн хийг бууруулах	х				х
Орон нутгийн нийгэм-эдийн засагт үзүүлэх нөлөө						
4	Төслийн үйл ажиллагааны үед орон нутагт ажлын байр бий болно.	х			х	
5	Орон нутгаас нийлүүлэх боломжтой хүнсний хангамж, ахуйн хангамж, түлш шатахуун нийлүүлэлт зэрэг материаллаг эрэлт үүснэ	х				х
6	Орон нутгийн төсөвт НӨАТ, ХАОАТ, төлбөр, хураамж зэрэг орлого орно.	х				х

САЙНШАНД САЛХИН ПАРК ТӨСЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ КАЛЕНДАРЬЧИЛСАН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

№	Гүйцэтгэх ажил	2024 он												2025 он												2026 он												2027	2028																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																		
Үндэсний хувь тогтоомжийн хүрээнд:																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																							
1.	Байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээ																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																						

Зураг 3.1. Төслийн үйл ажиллагааны байгаль орчин нийгмийн ажлын төлөвлөгөө

4 БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ – 2026

4.1. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний зорилго, хамрах хүрээ

4.1.1. Зорилго, зорилт

Төсөл хэрэгжих нутаг дэвсгэрийн байгаль орчныг хамгаалах, зүй зохистой ашиглах, нөхөн сэргээх, стратегийн үнэлгээ болон байгаль орчны нөлөөллийн үнэлгээний зөвлөмжийн хэрэгжилтийг хангах, нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээгээр тогтоосон сөрөг нөлөөллийг бууруулах, арилгах, урьдчилан сэргийлэх, төсөл хэрэгжих орчинд бий болж болзошгүй сөрөг үр дагаврыг хянах илрүүлэхэд оршино.

4.1.2. Хамрах хүрээ

Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг байгууллага нь төслийн үйл ажиллагааны цар хүрээнд байгаль орчин, нийгмийн хамгааллын дараах асуудлыг хамарч, хэрэгжүүлэх арга хэмжээг төлөвлөнө.

Үүнд:

1. Төслийн хүрээнд бий болох сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээг төлөвлөж, холбогдох зардлыг тооцох;
2. Нөхөн сэргээх, нөхөн хамгаалах ажлыг төлөвлөж, зардлыг тооцох;
3. Осол, эрсдэл, аюултай нөхцөл байдлын үед хүний эрүүл мэнд болон хүрээлэн буй орчныг хамгаалах бодлогыг тодорхойлох;
4. Орчны хяналт-шинжилгээний хөтөлбөр боловсруулж, хэрэгжүүлэх арга замыг зааж, холбогдох зардлыг тооцох;
5. Байгаль орчныг хамгаалах талаар хийгдэж буй ажлын талаарх мэдээллийг олон нийтэд таниулах зэрэг асуудлыг тусгана.

4.1.3. Төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх зарчим

Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээг менежментийн бодлогоор хэрэгжүүлнэ. Төсөл хэрэгжүүлэгч нь үйл ажиллагаагаа журамлах үүднээс байгууллагын дотоод журам, дүрэм, аюулгүй ажиллагааны зааварчилгааг Монгол улсад мөрдөж байгаа хууль тогтоомжид нийцсэн байхаар боловсруулан холбогдох нэгж, хэлтэс, цех тасгуудад таниулан ажиллагсдыг сургаж, дадлагажуулна. Энэ бүхэнд дараах зарчмыг баримтална.

Үүнд:

- Төсөл хэрэгжүүлэх экологийн орчныг сайжруулан, эрүүл аюулгүй орчныг бүрдүүлж, бий болгоно.
- Хүрээлэн буй орчныг хамгаалахад илүү анхаарч, байгаль орчны багц хууль, журам, дүрэм, БОННУ-ний тайланд тусгасан зөвлөмжүүдийг мөрдөнө.

4.1.4. Төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх хугацаа, төсөв

Төсөл хэрэгжих хугацаанд хүрээлэн буй орчныг хамгаалах, сэргээх арга хэмжээ авна. Хүрээлэн буй орчныг хамгаалах, салхин сэнсний хэвийн ажиллагааг хангахын тулд байгаль орчин болон хүний эрүүл мэндийг хамгаалах үйл ажиллагаанд байнгын хяналт мониторинг хийж ажиллана. 2025 онд БОМТ-г хэрэгжүүлэхэд нийт 28,000.0 мянган төгрөгийн зардал гарахаар тооцов.

4.2. Байгаль хамгаалах сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө

Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээг төлөвлөхдөө, зайлшгүй хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээг байгаль орчны бүрэлдэхүүн хэсэг тус бүрээр авч үзлээ. БОННУ-ний тайланд төслийн цар хүрээнд бий болох сөрөг нөлөөллийн эрчим нь бага түвшинд байгаа бөгөөд сүйрлийн хэмжээнд хүрэх ноцтой сөрөг нөлөө үзүүлэхгүй. Энэ нь тухайн төслийн онцлог, төсөл хэрэгжүүлэх нутгийн байгаль, газарзүйн байршилтай холбоотой байх тул сөрөг нөлөөллийг бууруулах, улмаар арилгах боломжтой байна.

Хүснэгт 4.1. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөлт

Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ /	Нийт зардал /мян.төгрөг	Хэрэгжүүлэгч /хамтран хэрэгжүүлэгч	Баримтлах стандарт, аргачлал
1. АГААР ОРЧИН					
Тээврийн хэрэгслээс ялгарах хийн хаягдал Тоосжилт	Төслийн үйл ажиллагаанд ашиглагдах тээврийн хэрэгслүүдийг үзлэг оношилгоонд хамруулах	Төслийн бүх автомашин	Үйл ажиллагааны зардал	Сайншанд салхин парк ХХК, Авто тээврийн үндэсний төв, Мэргэжлийн байгууллага, компани	“Агаарын тухай хууль” “Агаар бохирдлын төлбөрийн тухай хууль” Зам, тээврийн хөгжлийн сайдын 2021 оны А/199 дугаар тушаал: Тээврийн хэрэгслийн техникийн хяналтын үзлэг, оношлогоог хэрхэн зохион байгуулах, үзлэгийн төвүүдийн үйл ажиллагаа, шаардлагуудыг тодорхойлсон журам MNS 4598:2011 MNS 4585:2025 Хөрс хамгаалах, цөлжилтөөс сэргийлэх тухай хууль MNS 5914:2008 MNS 5918:2008
Тоосжилт үүсэх, хөрсөн бүрхэвч бохирдох, элэгдэх, эвдрэх	Станцын ажилчид төслийн станц хүртэлх сайжруулсан шороон замаар зорчихдоо хурдны хязгаар тогтоож 50 км/цагаас хэтрэхгүй байх хурдны хязгаарлалтыг заасан тэмдэг, тэмдэглэгээ байршуулах байрлуулах	Станц хүрэх сайжруулсан шороон зам	1,200.0	Сайншанд салхин парк ХХК,	
Хийн хаягдал тоосжилт	Орчны агаараас сорьц дээж авч, мэргэжлийн байгууллагаар шинжилгээ хийлгэж, түвшинг тодорхойлуулан, заавар зөвлөмж авч ажиллах	Агаарын чанар	ОХШХ-т тусгагдсан.	Сайншанд салхин парк ХХК,	
	Төслийн шороон замыг байнгын замын арчилгаа, засвар хийж сайжруулснаар шороон замаас өнгөн хөрс салхиар хийсч агаарт тоосжилт үүсэх, мөн олон салаа зам гарч ургамлан бүрхэвч талхлагдахаас сэргийлэх	Агаарын чанар, хөрсөн бүрхэвч	Үйл ажиллагааны зардал	Сайншанд салхин парк ХХК,	
2. УСАН ОРЧИН					
Ус ашиглалт, Усны нөөц зөв зохистой ашиглах, усны чанарт үзүүлэх нөлөөлөл	Усны төлбөр төлөх	Гадаргын болон гүний усны нөөц, чанар	Ус зөөврөөр худалдан авах гэрээний заалтаар төлбөр төлөх	Сайншанд салхин парк ХХК	“Усны тухай” хууль, Ус бохирдуулсны төлбөрийн тухай хууль,

	Нөөцийн сав, шугам холболтын хяналт хийх, ариутгал хамгаалалтыг тогтмол хийх	Нөөцийн сав, шугам холболтын хяналт хийх, ариутгал хамгаалалтыг тогтмол хийх	Тогтмол	Сайншанд салхин парк ХХК	“Усны тухай” хууль, Ус бохирдуулсны төлбөрийн тухай хууль,
3. ХӨРСӨН БҮРХЭВЧ, УРГАМЛЫН НӨМРӨГ, ГАЗРЫН ГАДАРГА					
Ургамлан нөмрөг талхлагдах, хөрсөн бүрхэвч бохирдох	Төсөл хэрэгжих талбай, хашаанаас гадна хог хаягдал хаяхгүй, газрын гадарга, хөрсийг эвдэхгүй, хөндөхгүй байх арга хэмжээг хэрэгжүүлж байх	Ойр орчмын хөрсөн бүрхэвч, ургамлан нөмрөг	Үйл ажиллагааны зардал	Сайншанд салхин парк ХХК	Хог хаягдлын тухай хууль, Хөрс хамгаалах, цөлжилтөөс сэргийлэх тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хууль, Хог хаягдлын тухай хууль, MNS 5914:2008 Байгаль орчныг хамгаалах тухай хууль MNS 5850:2008 – Хөрс бохирдуулагч бодис, элементүүдийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ
	Эзэмшил газрын хог хаягдлыг цэвэрлэх, эвдэрсэн хөрсийг засаж тэгшлэх,		A33A ТӨХК-тай байгуулсан Зам засварын гэрээний дагуу	Сайншанд салхин парк ХХК	
	Станцын засвар үйлчилгээ болон бусад болзошгүй эрсдэлээс үүдэн нефть бүтээгдэхүүнээр бохирдсон хөрсийг цэвэршүүлэх		Үйл ажиллагааны зардал	Сайншанд салхин парк ХХК	
Хөрс элэгдэх, ургамлан нөмрөг талхлагдах	Хатуу хаягдлыг ахуйн гарал үүслээр нь ялган ангилж, хураан хуримтлуулах зориулалтын цэгт хогийн сав байршуулах	Хог хаягдлын менежмент	Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөнд тусгав	Сайншанд салхин парк ХХК	
4. АМЬТНЫ АЙМАГ					
Амьтад үргэдэхээс хамгаалах, сэргийлэх	Салхин турбинуудын шувууны эрсдэлийг бууруулах зорилгоор Салхин сэнсний далбааны үзүүр хэсгийг тод өнгөөр будах эсвэл акустик үргэгч төхөөрөмжүүдийг туршиж судлах, боломжтой тохиолдолд хэрэгжүүлэх	Амьтны аймаг	Үйл ажиллагааны зардал	Сайншанд салхин парк ХХК	Амьтны тухай хууль, Амьтны экологи-эдийн засгийн үнэлгээ,

	Шувуу сэнсэнд цохигдон эндсэн тохиолдолд мэргэжлийн байгууллагаар тодорхойлуулж шинжээчийн дүгнэлт болон мэргэжлийн зааварчилгаа авах. Засгийн газрын 2023.07.05-ны өдрийн 260 дугаар тогтоолын хавсралт “Амьтны экологи-эдийн засгийн үнэлгээ”-ний суурь үнийн дагуу төлбөр хураамжийг орон нутгийн байгаль орчны газарт тушаах.	Амьтны аймаг	Үйл ажиллагааны зардал	Сайншанд салхин парк ХХК	
Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний зардлын нийт дүн			1,200.0		

43. Ногоон байгууламжийн төлөвлөгөө

Сайншанд салхин парк ХХК нь “Хөрс хамгаалах, цөлжилтөөс сэргийлэх тухай” хууль болон Тэрбум мод үндэсний хөдөлгөөний хүрээнд ойрын 5 жилд 2500 м2 талбайд ногоон байгууламж тариалахаар төлөвлөн ажиллаж байгаа ба энэ жилд Дорноговь аймгийн Эрдэнэ суманд ШАМБАЛА төслийн талбайд мод тариалуулан эзэмшихээр төлөвлөсөн.

Уг төсөл нь 3кВт-ын сэргээгдэх эрчим хүчний системийг ашиглан автомат дуслын усалгааны системтэй, 24 цагийн харуул хамгаалалттай, нийт 5 жилийн усалгаа арчилгаатайгаар таны авсан модыг тарих ба цөлжилтөөс сэргийлэх, хүлэмжийн хийг бууруулах нөлөөтэй юм.

Хүснэгт 4.2. Ногоон байгууламжийн төлөвлөлт

Биелэлтийн шалгуур	Бууруулах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар хэмжээ	Зардал мян.төг	Хэрэгжүүлэгч	Баримтлах стандарт, аргачлал
500ш мод тариалсан байх	Мод тариалах	Орон нутагтай хамтран мод тариалах	10,050.0	Сайншанд салхин парк ХХК	Байгаль орчин, эвдэрсэн газрын техникийн нөхөн сэргээлт MNS5914:2008 Газар шорооны ажлын үед үржил шимт хөрсний хуулалт, хамгаалалт. MNS5916:2008 Эвдэрсэн газрыг ургамалжуулах, техникийн ерөнхий шаардлага.
Нийт зардал		10,050.0			

44. Биологийн олон янз байдлыг дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө

Биологийн олон янз байдлыг дүйцүүлэн хамгаалах төлөвлөгөө нь газрын тос, уул уурхай, цацраг идэвхт ашигт малтмалын ашиглалтын үлдэгдэл нөлөөлөлд өртөн нөхөн сэргэхгүй газарт биологийн олон янз байдлыг тухайн газартай экологийн хувьд төстэй нөхцөлд, өөр газарт дүйцүүлэн хамгаалах ажлыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөг гаргадаг ба уг төслийн хувьд дүйцүүлэн хамгаалах төлөвлөгөөг боловсруулах шаардлагагүй болно.

45. Нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох арга хэмжээний төлөвлөгөө

Тус төслийн талбай нь Дорноговь аймгийн Сайншанд, Алтанширээ, Өргөн сумдын нутаг дэвсгэрт хэрэгжиж байна. Төслийн талбай нь тусгай хамгаалалттай газар нутаг болон бусад газар ашиглагч нарын зөвшөөрөл бүхий газартай давхцалгүй тул нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох арга хэмжээ төлөвлөгдөөгүй болно.

46. Түүх, соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө

Төслийн талбайд түүх, соёлын өв илрээгүй. Тус төслийн үйл ажиллагааны явцад археологи, палеонтологийн олдвор, түүх соёлын дурсгалт зүйлс илэрвэл үйл ажиллагаагаа түр зогсоож энэ тухай сумын засаг дарга, цагдаагийн болон уг асуудлыг эрхэлсэн эрдэм шинжилгээний байгууллагад нэн даруй мэдэгдэх ба цаашид Монгол улсын “Соёлын өвийг хамгаалах тухай хууль” болон бусад холбогдох хууль тогтоомжийг мөрдөн ажиллах шаардлагатай.

47. Осол эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэх менежментийн төлөвлөгөө

Энэхүү төлөвлөгөөнд батлагдсан аргачлалын дагуу хийсэн байгалийн аюул, гамшгийн үнэлгээгээр тогтоогдсон учирч болзошгүй байгалийн гамшиг, түүнээс урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээ, шаардагдах зардлыг Удирдлага-зохион байгуулалтын арга хэмжээний төлөвлөгөөнд тусгалаа.

4.8. Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө

Хог хаягдлын ангилал	Урьдчилан сэргийлэх, бууруулах, арилгах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Тоо хэмжээ	Нэгж зардал (.төг)	Нийт зардал (.төг)	Хэрэгжүүлэгч	Баримтлах хууль журам, стандарт, аргачлал
Ахуйн болон химийн аюултай хатуу хог хаягдал	Төслийн талбайд байрлаж буй хатуу хог хаягдлыг түр хураан хадгалах зориулалтын савны битүүмжлэлийг сайжруулан хог хаягдлыг ангилан ялган тэмдэг тэмдэглэгээгээр өнгийн дагуу янзлах	Төслийн хүрээнд	-	-	650.000	“Сайншанд салхин парк” ХХК	“Хог хаягдлын тухай хууль” Химийн хорт болон аюултай бодис хадгалах, тээвэрлэх, ашиглах, устгах журам MNS 5344:2003
	Ахуйн хог хаягдал түр хадгалах сав байгуулах, хог түр хадгалах цэгт цугларсан хогийг тогтмол хугацаанд зөвшөөрсөн цэгт тээвэрлүүлж байх	Төслийн хүрээнд	1 ш/удаа	-	1.000.000	“Сайншанд салхин парк” ХХК	
	Хог хаягдлыг ангилах талаар ажилчдад сургалт орох	Төслийн хүрээнд	Улиралд 1 удаа	500.000		“Сайншанд салхин парк” ХХК	
	Хог хаягдлыг ангилах талаар мэдээллийн самбар байрлуулах	Төслийн хүрээнд	2 ш	250.000		“Сайншанд салхин парк” ХХК	
	“Хог хаягдлын гэрээ” байгуулан, гэрээний дагуу хог хаягдлыг төвлөрсөн цэгт зөөж зайлуулах, тээвэрлүүлэх	Төслийн хэмжээнд	Тогтмол	Гэрээнд заасан төлбөрийн хэмжээгээр.Үйл ажиллагааны зардалд тусгагдсан.		“Сайншанд салхин парк” ХХК	
Хог хаягдал хуримтлагдах	Төслийн талбай орчныг бохирдуулахаас сэргийлж, аймгийн холбогдох байгууллагатай хамтран ойр орчимд тогтмол цэвэрлэгээ хийж байх	Ойр орчмын 50 метр газарт	Жилд 1 удаа	Үйл ажиллагааны зардалд тусгах		“Сайншанд салхин парк” ХХК	
Удаан задардаг хатуу хог хаягдал үүсэх	Дахин боловсруулагдах хог хаягдлыг хоёрдогч түүхий эд авах байгууллага, нэгжид нийлүүлэх	Төслийн хүрээнд	Тухай бүр т нь	-	-	“Сайншанд салхин парк” ХХК	
Ялаа шавж үржих, өвчин гарах	Хог хаягдлын цэгт ариутгал, халдваргүйжүүлэлтийг тогтмол хийх, орчныг бохирдуулахаас сэргийлэх	Хатуу хог хаягдлын цэгт	Улирал бүр 1 удаа	Холбогдох байгууллагатай хийсэн гэрээнд заасан төлбөрийн хэмжээгээр		“Сайншанд салхин парк” ХХК	
Нийт зардал			2.400.000 төгрөг				

4.9. Химийн бодисын эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө

Гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөлөл	Урьдчилан сэргийлэх, бууруулах, арилгах арга хэмжээ	Зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Гүйцэтгэгч	Баримтлах хууль журам, стандарт, аргачлал
Химийн бодисын ашиглалт, хадгалалтын үе шат					
ХБ-ын хадгалалт, ашиглалтын явцад асгарах, ХХД алдагдсанаар ажиллагсдын эрүүл мэндэд сөргөөр нөлөөлөх	АХХ хадгалах савны бүрэн бүтэн байдлыг хянах	-	Тогтмол	“Сайншанд салхин парк” ХХК	“Химийн хорт болон аюултай бодисыг хадгалах, тээвэрлэх, ашиглах, устгах журам” “Химийн хорт болон аюултай бодисыг хадгалах, тээвэрлэх, ашиглах, устгах журам” Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа, эрүүл ахуй. Химийн хорт болон аюултай бодисын шошго, анхааруулах тэмдэг MNS 5029:2011 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа, эрүүл ахуй. Химийн хорт болон аюултай бодис, бүтээгдэхүүний агуулах. Ерөнхий шаардлага MNS 6458:2014
	Химийн бодистой ажиллах ажиллагсдыг хөдөлмөр хэрэгслээр бүрэн хангах	-	Тогтмол		
	Ажилчдад химийн бодистой ажиллах зааварчилгаа, сургалт явуулах	1.500.000	Жилд 1 удаа		
	Вермикулят, шингээгч материалыг бэлэн байлгаж, яаралтай арга хэмжээ авах төлөвлөгөөтэй байх, орон нутгийн онцгой байдлын газарт мэдэгдэх	Үйл ажиллагааны зардалд тусгагдсан	Тухайн нөхцөл бүрдсэн үед		
	ХБ-т өртсөн үед яаралтай тусламж үзүүлэх хэрэгсэл, эмийн санд тогтмол хяналт тавьж, шинэчилж байх	700.000	Химийн бодисын ашиглалтын бүх хугацаанд		
Аюултай хог хаягдлыг эх үүсвэр дээр түр хадгалах	Ашиглаж буй химийн бодис нэг бүрээр ашиглалт, зарцуулалтын бүртгэл хөтлөх	-	Тогтмол		
	Аюултай хог хаягдал сард 1000 килограммтай тэнцүү буюу түүнээс бага аюултай хог хаягдал үүсгэдэг бол 180 хоног эх үүсвэр дээр түр хадгалах хуулийг дагаж мөрдөх	-	Тогтмол		
Нийт зардал			2.200.000 төгрөг		

4.10. Удирдлага-зохион байгуулалтын арга хэмжээний төлөвлөгөө

№	Төлөвлөсөн арга хэмжээ	Урьдчилан тооцсон төсөв, төгрөг	Хэрэгжүүлэх хуваарь, он					Хариуцсан албан тушаалтан	Тайлбар
			2025	2026	2027	2028	2029		
1	Байгаль орчны удирдлага зохион байгуулалтын арга хэлбэрийг үйл ажиллагаандаа хэрэгжүүлэх чиглэлээр үүрэг хариуцлагын дотоод журам боловсруулж мөрдөх	-	+	+	+	+	+	“Сайншанд салхин парк” ХХК	Байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээний тайлангийн зөвлөмж, Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг дагаж мөрдөх
2	Байгаль орчныг хамгаалах, үйлдвэрлэлийн осол, гал түймэр, усны аюул мэтийн гэнэтийн ослоос урьдчилан сэргийлэх, осол гарсан тохиолдолд шуурхай хэрэгжүүлэх арга хэмжээг зохион байгуулах талаар 1 жилд 2 удаа сургалт, сургалчилгааны ажлыг мэргэжлийн байгууллага хүмүүстэй хамтран зохион байгуулах	2.000.000	+	+	+	+	+	Захирал Мэргэжлийн зөвлөх үйлчилгээний компани	Ажилчдад байгаль орчныг хамгаалах мэдлэг олгох, байгаль болон үйл ажиллагаанаас үүсэн гарах гэнэтийн осол эрсдэлээс сэргийлэх зэрэг мэдлэг олгох зорилгоор сургалт зохион байгуулах. 20234 онд 1 удаа, мэргэжлийн байгууллагатай хамтран ажиллах боломжтой.
3	Ажилчдыг хөдөлмөр хамгааллын хувцас хэрэгслээр бүрэн хангах	Үйл ажиллагааны зардалд тусгах	+	+	+	+	+	“Сайншанд салхин парк” ХХК	Ажилчдыг хөдөлмөр хамгааллын хувцас хэрэгслээр
4	Ажиллагсдыг эрүүл мэндийн үзлэгт тогтмол оруулах. Ажилчдыг ажлын онцлогоос хамааруулан хувь хүний хамгаалалтын хэрэгслээр тогтмол хангах, Хордлого тайлах хүнс, эмээр хангаж байх	Дотоод зардлаар	+	+	+	+	+	“Сайншанд салхин парк” ХХК	Ажиллагсдыг мэргэжлийн эмчийн үзлэгт тогтмол харуулж ажиллах
5	Галын аюулаас хамгаалах хэрэгсэл, эрүүл ахуйн хэрэгслээр хангах	Дотоод зардлаар	+	+	+	+	+	“Сайншанд салхин парк” ХХК	-
6	Байгаль хамгаалах талаар хийсэн ажлын жил бүрийн тайланг Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яам болон АБОГ-т хүргэн өгч байх	-	+	+	+	+	+	“Сайншанд салхин парк” ХХК	-
7	Газар, ус, цахилгаан ашигласны болон бусад төлбөр	Дотоод зардлаар	+	+	+	+	+	“Сайншанд салхин парк” ХХК	“Газрын төлбөрийн тухай хууль”, “Байгалийн нөөц ашигласны төлбөрийн тухай хууль”-ийг дагаж мөрдөх
8	Химийн бодисын сав баглаа боодлыг устгах “Химийн хортой болон аюултай бодисын хаягдлыг устгах байгууллагын дотоод журам” боловсруулах, химийн бодис болон аюултай хог хаягдлын бүртгэл, мэдээллийн сан үүсгэх	-	+	+	+	+	+	“Сайншанд салхин парк” ХХК	“Химийн хорт болон аюултай бодисын тухай” хууль
9	Химийн бодисын үлдэгдлийн тайлан, мэдээг Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яам -нд жил бүр хүргүүлж тайлагнаж байх	-	+	+	+	+	+	“Сайншанд салхин парк” ХХК	“Химийн хорт болон аюултай бодисын тухай” хууль

10	АХХ сав баглаа боодлыг аюулгүй зайлуулах, устгах мэргэжлийн байгууллагатай гэрээ байгуулах	Гэрээнд заасан үнийн дүнгийн дагуу төлөх. Үйл ажиллагааны зардалд тусгах	+	+	+	+	+	“Сайншанд салхин парк” ХХК	“Химийн хорт болон аюултай бодисын тухай” хууль
11	Төслийн талбай орчмын иргэдийн санал хүсэлтийг харгалзан сумын иргэдэд тулгамдаж буй асуудлыг шийдэж өгөхөд дэмжиж туслах, нийгмийн хариуцлагын гэрээ байгуулах	-	+	+	+	+	+	“Сайншанд салхин парк” ХХК	
12	Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг боловсруулж жил бүр батлуулж байх	-	+	+	+	+	+	“Сайншанд салхин парк” ХХК	Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө боловсруулах, хянан батлах, тайлагнах журам
13	Байгаль орчны аудит хийлгэх	Дотоод зардлаар		+			+	Мэргэжлийн байгууллага	
14	Нийгмийн хариуцлагын хүрээнд төслийн талаар аймаг орон нутгийн болон ЕБС танилцуулга сургалт зохион байгуулах	550.000	+	+	+	+	+	“Сайншанд салхин парк” ХХК	
Аймгийн Байгаль орчны газраас ирүүлсэн дүгнэх хуудас дагуу:									
15	Хиймэл шувууны үүр байрлуулах ажлыг үе шаттай хэрэгжүүлэх	Дотоод зардлаар		+	+	+	+	“Сайншанд салхин парк” ХХК	
16	Ахуйн бохир усыг цэвэршүүлэх байгууламжийг сайжруулах арга хэмжээ авч хэрэгжүүлэх	Дотоод зардлаар		+				“Сайншанд салхин парк” ХХК	
17	Шувуу, сарьсан багваахайн судалгаа хийлгэх	Дотоод зардлаар		+				“Сайншанд салхин парк” ХХК	
Нийт: 2.750.000									

4.11. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг тайлагнах арга хэмжээний төлөвлөгөө

Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг тайлагнах арга хэмжээ							“БОНХЯ-ны сайдын 2014 оны 1-р сарын 06- ны өдрийн А-03 тоот журам” Олон нийтийн оролцоо, хяналтыг хэрэгжүүлэх хүрээнд
БОМТ хэрэгжилтийг тайлагнах, хэлэлцүүлэх байгууллагууд	Тайлагнах, хэлэлцүүлэх хэлбэр	Мэдээллийн агуулга	Хугацааны тов	Хэлэлцүүлгээр санал авах чиглэл	Зохион байгуулах газар	Хэрэгжүүлэгч	
БОУАӨЯ	Шинжээчдийн дүгнэлтээр баталгаажна.	Тухайн жилийн БОМТ-ний биелэлтийн тайлан	Жил бүрийн 11-р сарын 1-ний дотор	Шинжээчдийн дүгнэлт	БОУАӨЯ	“Сайншанд салхин парк” ХХК	
Бүх шатны Засаг дарга, Байгаль орчны улсын байцаагч, орон нутгийн байцаагч	Хуралд танилцуулах, Уулзалт	БОМТ-ийн тухайн жилийн тайлан, Ирэх оны төлөвлөгөө	12-р сарын 1-ний дотор	БОХ арга хэмжээний тайлан, ирэх оны төлөвлөгөөг танилцуулах, санал авах, хамтран ажиллах	Аймаг, баг, хороо	“Сайншанд салхин парк” ХХК	
Төрийн бус байгууллагууд, олон нийт			Жил бүр 1 удаа		Тухайн үед сонгох	“Сайншанд салхин парк” ХХК	
Төрийн захиргааны төв байгууллага	Тайлан, төлөвлөгөөг цаасан хэлбэрээр		12-р сарын 10-ний дотор	Хянуулах батлуулах	Улаанбаатар хот	“Сайншанд салхин парк” ХХК	

5. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨР

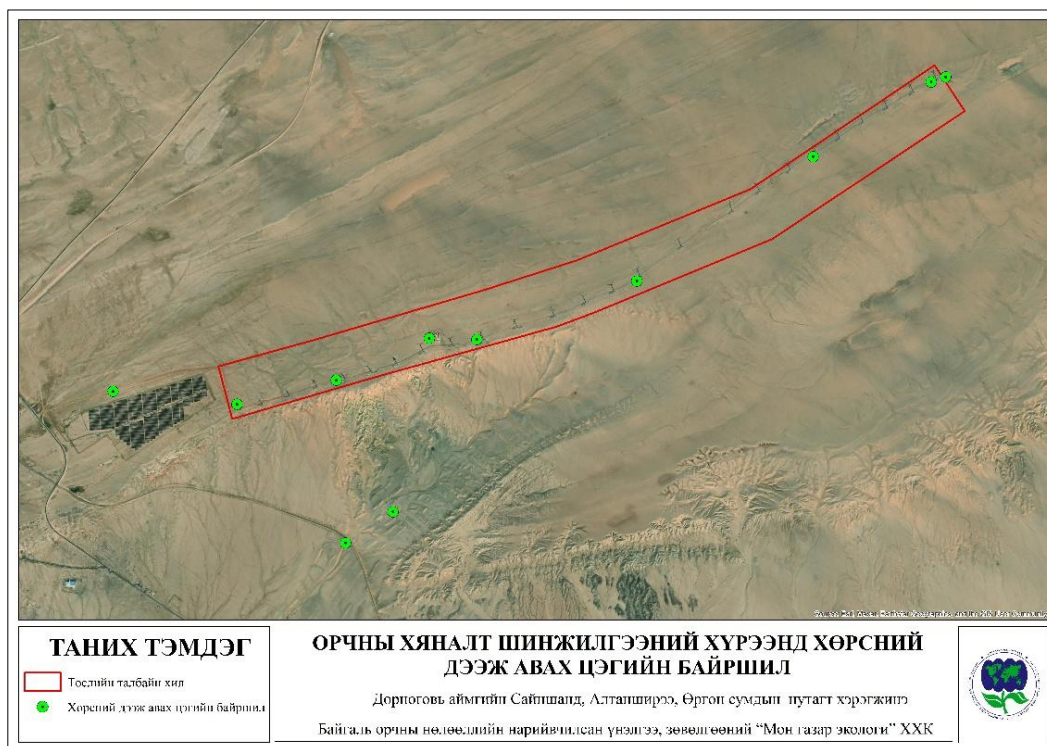
“Сайншанд салхин парк” ХХК нь хэрэгжүүлж буй “Шанд салхин цахилгаан станц” төслийн үйл ажиллагаанаас байгаль орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийн цар хүрээ, эрчмийг харгалзан байгаль орчны нөлөөллийн бүсийг хамруулсан Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийг боловсруулан хэрэгжүүлж байна. Тус хөтөлбөрийн хүрээнд төслийн үйл ажиллагааны явцад үүсэж болзошгүй сөрөг нөлөөллийг тухай бүр илрүүлэх, бууруулах, арилгах зорилгоор байгаль орчны төлөв байдал болон шинээр үүссэн нөхцөл байдалд тогтмол ажиглалт, хяналт шинжилгээ хийж ажиллаж байна.

Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх хүрээнд агаар, ус, хөрсний чанарын хяналт шинжилгээг батлагдсан график хугацааны дагуу дотоодын магадлан итгэмжлэгдсэн лабораториор гүйцэтгүүлэн, үр дүнгийн дүгнэлт гаргуулж байна. Шинжилгээний үр дүнд бохирдол, сөрөг нөлөөлөл илэрсэн тохиолдолд холбогдох мэргэжлийн байгууллагатай хамтран шаардлагатай арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэхээр төлөвлөн ажиллаж байна.

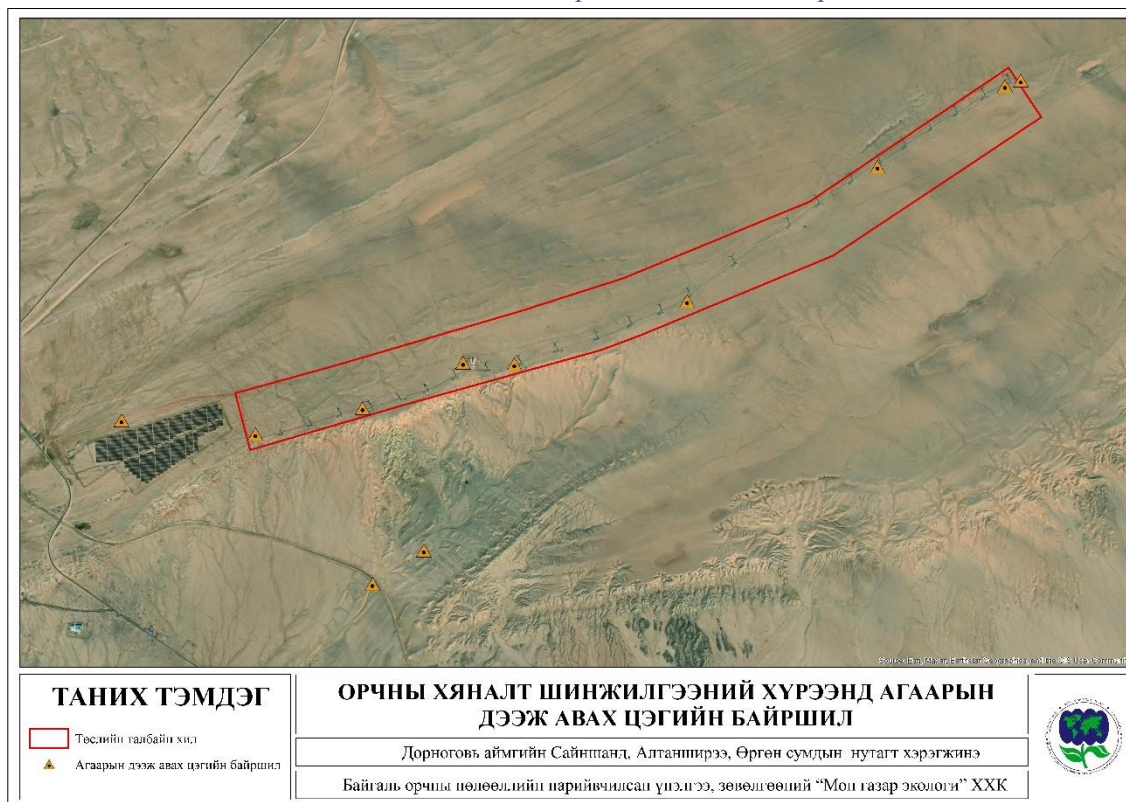
Агаар орчны чиглэлээр сорьцын шинжилгээ, хийн бохирдлын хяналтыг тогтмол хэрэгжүүлж, ажилчид болон орон нутгийн иргэдийн эрүүл, аюулгүй ажиллаж амьдрах нөхцөлийг хангах зорилгоор шаардлагатай менежментийн арга хэмжээг авч байна.

Усны чанарын хувьд хяналт шинжилгээг тогтмол хийлгэн, усны чанарт өөрчлөлт илэрсэн тохиолдолд бууруулах, арилгах арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр ажиллаж байна.

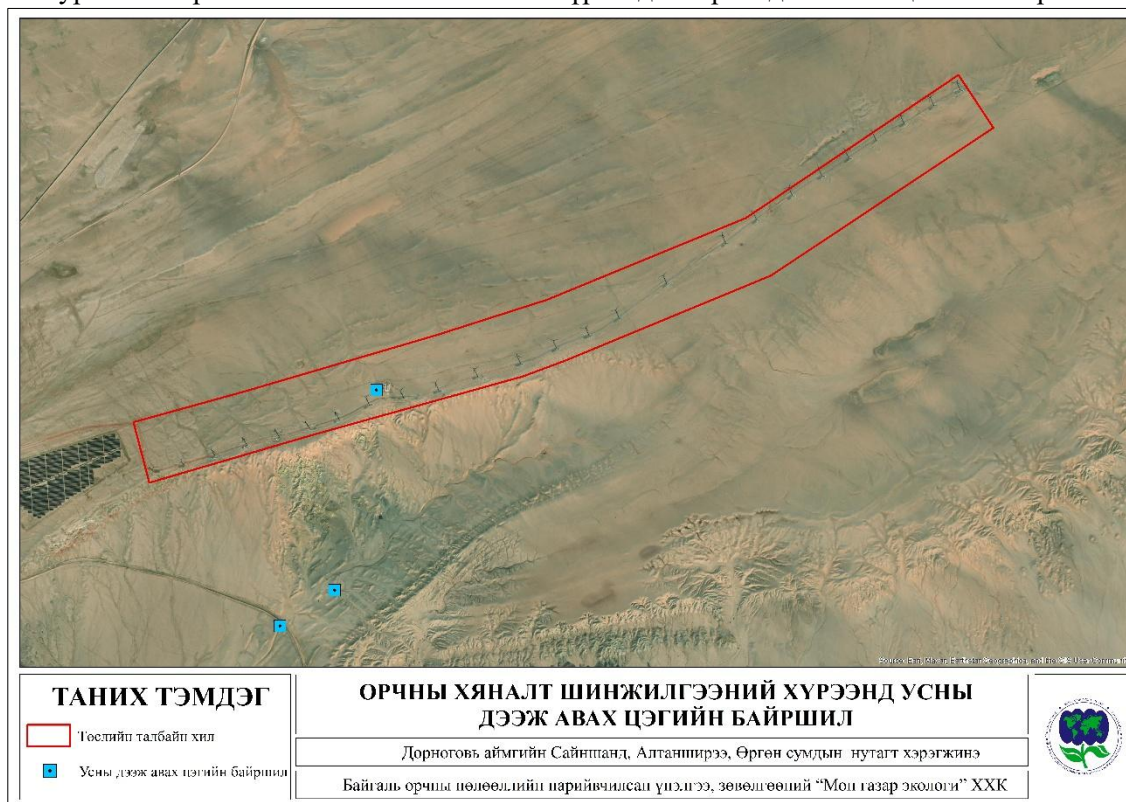
Мөн хөрсний бохирдлын түвшний хяналт шинжилгээг тогтоосон сорьц авах цэгүүдэд тогтмол хийлгэж, үр дүнг үндэслэн шаардлагатай арга хэмжээг хэрэгжүүлэн ажиллаж байна.

Зураг 5.1. Орчны хяналт шинжилгээний хүрээнд хөрсний дээж авах цэгийн байршил

Зураг 5.2. Орчны хяналт шинжилгээний хүрээнд агаарын дээж авах цэгийн байршил

Зураг 5.3. Орчны хяналт шинжилгээний хүрээнд усны дээж авах цэгийн байршил

5.1. Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн зардал

№	Хяналт шинжилгээ хийх үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	Байршил	Хугацаа ба давтамж	Нэгж зардал (.төг)	Нийт зардал (.төг)	Хэрэгжүүлэгч	Хамтран хэрэгжүүлэгч	Баримтлах стандарт
1. АГААРЫН ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭ									
1.1.	Хорт хийн агууламж: Азотын давхар исэл (NO ₂) Хүхэрлэг хий (SO ₂) Нүүрстөрөгчийн дутуу исэл (CO ₂), CO, HCN, O ₂	мкг/м ³	1,5,10,15,20,25-р турбин Удирдлагын байр Нарны хавтан Төмөр замын гар худаг Завилаагийн гар худаг Нөлөөллийн нэг бүсэд Нийт: 11 цэгт	Жилд 2 удаа	150.000	3.520.000	“Сайншанд салхин парк” ХХК	Мэргэжлийн байгууллага, судлаач	MNS 4585:2025 MNS 3384:1982 MNS 4048:1988 MNS 0017-2-5-11:1988 MNS 5013:2009 MNS 5014:2009 MNS 5002:2000
1.2.	Агаарын тоос тоосонцор (PM _{2.5} , PM ₁₀)	мкм							
2. УСНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭ									
2.1.	Усны химийн шинжилгээ Био идэвхит нэгдлүүд Нян судлалын үзүүлэлт: Нянгийн тоо Гэдэсний бүлгийн савханцар Эмгэг төрөгч бактери Cl.perferringens	мг/дм ³	Төмөр замын гар худаг Завилаагийн гар худаг Удирдлагын байранд зөөврөөр ашиглаж буй усанд Нийт:3 цэгт	Жилд 2 удаа	120.000	720.000	“Сайншанд салхин парк” ХХК	Усны лаборатори, Ус цаг уур орчны шинжилгээний газар	MNS 4943:2015 MNS 4586:2024 MNS 0900:2018
		1 мл-т илрүүлэх 100 мл-т							
3.ХӨРСНИЙ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭ									
3.1.	Хөрсний физик, агрохимийн үндсэн үзүүлэлтүүд: Хөрсний морфологи бичиглэл, pH, цахилгаан дамжуулалт, давс %, ялзмагийн агууламж %, шим тэжээлийн элемент (NO ₃ , P ₂ O ₅ , K ₂ O)	мг	1,5,10,15,20,25-р Салхиин турбин Удирдлагын байр Нарны хавтан Төмөр замын гар худаг Завилаагийн гар худаг Нөлөөллийн нэг бүсэд Нийт: 11 цэгт	Жилд 2 удаа	80.000	1.760.000	“Сайншанд салхин парк” ХХК	Хөрс судлалын итгэмжлэгдсэнлаборатори, Магадлан итгэмжлэгдсэн хөрсний лабораториуд	MNS 5850:2019 MNS 6824:2020 MNS3310:1991 MNS ISO 11466:2007
3.2.	Хөрсний хүнд элементүүд /Pb, Cr, Cd, Ni, Co/	мг	5, ,25 -р Салхиин турбин Удирдлагын байр Нарны хавтан Завилаагийн гар худаг Нөлөөллийн нэг бүсэд Нийт: 6 цэгт	Жилд 2 удаа	100.000	1.200.000	“Сайншанд салхин парк” ХХК		
4. ЭРҮҮЛ АХУЙН ХЯНАЛТ									

4.1.	Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа, Дуу чимээний норматив, аюулгүй ажиллагааны ерөнхий шаардлага	дБа	1,5,10,15,20,25-р Салхин турбин Удирдлагын байр Нарны хавтан Төмөр замын гар худаг Завилаагийн гар худаг Нөлөөллийн нэг бүсэд Нийт: 11 цэгт	Жилд 2 удаа	100.000	2.200.000	“Сайншанд салхин парк” ХХК	Мэргэжлийн байгууллага, судлаач	MNS 5002:2000
5. АМЬТНЫ СУДАЛГАА, ШИНЖИЛГЭЭ									
5.1	Шувууны судалгаа	-	Харууц сайтай цэгэн судалгаа Хаврын нүүдлийн судалгаа Үржлийн шувууны судалгаа Зэм илрүүлэх судалгаа Хиймэл үүрний мониторинг Махчин шувууны идэш тэжээлийн судалгаа Гар далавчтаны судалгаа	Жилд 1 удаа	-	-	“Сайншанд салхин парк” ХХК	“Сайншанд салхин парк” ХХК	Амьтны тухай хууль
1 жилийн ОХШХ-ийн нийт зардал						9.400.000			

АШИГЛАСАН МАТЕРИАЛ

1. Байгаль орчны нөлөөллийн үнэлгээний аргачлал, 2014
2. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний аргачлал, 2019
3. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө боловсруулах зөвлөмж, 2019
4. Сайншанд салхин парк төслийн БОННУ-ний тайлан, “Грийн ассесмент” ХХК, 2020 он
5. Сайншанд салхин парк төслийн БОННУ-ний тайлан, “Мон газар экологи” ХХК, 2025 он